

FINANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINI ÖĞRENME SÜRECİNDE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLERİN DURUMLARI: SAMSUN'DA AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Fevzi Serkan ÖZDEMİR*

ÖZET

Muhasebe mesleği yalnızca meslek yasasının değişiminden değil, işletme çevresindeki değişikliklerden de etkilenmektedir. Finansal raporlamanın çerçevesindeki gelişim ve değişim bunlardan biridir. Nitekim Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nden Finansal Raporlama Standartları Seti'ne yönelik son 10 yılda meslek mensuplarını etkileyen en önemli gelişmedir. Bu gelişme, öteden beri Tekdüzen Muhasebe Sistemini öğrenmiş ve uygulayagelmış olan meslek mensuplarını paradigmaları farklı yeni bir sistemi de beraberinde öğrenmek zorunda bırakmıştır. Fakat ampirik araştırmalar meslek mensuplarının bu süreci kolay tamamlayamadıklarını göstermektedir. Dolayısıyla meslek mensuplarının standartları öğrenme sürecini hızlı ve başarılı biçimde tamamlayamamalarının nedenleri ve çözüm önerileri konusunda isabetli görüşlere olan gereklilik devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı da muhasebe meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarını öğrenmenin gerekliliği ve önemliliğine inanmışlıkları, öğrenmiş olmanın sağlayacağı faydalar konusundaki beklentileri, öğrenmeye yönelik ilgileri ve öğrenme süreçlerini etkileyen unsurlar çerçevesinde, cinsiyet, öğrenim düzeyi, yaş ve çalışma biçimleri doğrultusunda oluşturulan gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olup olmadığını değerlendirmektir.

Anahtar Sözcükler: Finansal raporlama standartları, meslek mensubu, muhasebe mesleği, öğrenme süreci

Jel Kodları: M41, M49, I20

POSITION OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS IN THE PROCESS OF LEARNING FINANCIAL REPORTING STANDARDS: AN EMPIRICAL RESEARCH IN SAMSUN

ABSTRACT

Accounting profession has been affected not only from accounting profession act, but also changes in business world, i.e. the development and change in financial reporting environment. Moreover trend towards from uniform accounting system to the set of financial reporting standards becomes the most important advance which has affected accountants in the last decade. This advancement forces accountants who have been applying uniform accounting system so far to learn a new system which has different paradigms. However empirical studies show that accountants could not accomplish this process easily. Consequently there is a necessity to explore why accountants could not be rapid and successful through the learning process of standards. The aim of this empirical study is to elaborate if there are any statistical significant differences among groups which are formed depending on gender, education, age and working models within the context of accountants beliefs on essentiality and materiality of learning of financial reporting standards, their expectations about the benefits of learning of financial reporting standards, their interest for learning, and the factors that influence learning processes.

Key Words: Financial reporting standards, accountants, accounting profession, learning process.

Jel Codes: M41, M49, I20

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe-Finansman ABD Öğretim Üyesi, fsozdemir@gmail.com

1. GİRİŞ

Öteden beri işletmelerin finansal durumları, faaliyetlerindeki finansal performansları ve nakit akışlarının ortaya konulması, başka bir ifadeyle işletme içinde muhasebe organizasyonunun kurulması ve yürütülmesi, muhasebeyi meslek edinmiş kişiler eliyle gerçekleştirilmektedir. Muhasebe mesleği, esasen bu alanda kendini yetiştirmiş ve mükellefinin taleplerine cevap verebilen herhangi bir kişi tarafından gerçekleştirilebilir. Ancak 13 Haziran 1989 tarihinde yürürlüğe giren 3568 sayılı meslek yasası muhasebe mesleği ile iştigal edebilecek kişileri tanımlamış ve mesleğe giriş için gerekli koşulları yapılandırmıştır. Bu tarihte birlikte 3568 sayılı Kanuna dayanan yetki ile muhasebe mesleğini icra eden meslek mensupları da serbest muhasebeci (SM), serbest muhasebeci mali müşavir (SMMM) ve yeminli mali müşavir (YMM) olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Ancak 31 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe giren ve ilgili Kanun'da değişiklik yapan yeni bir Kanun ile serbest muhasebecilik ünvanı verilmesine son verilmiştir. Değişikliğin yapıldığı tarih itibarıyla halen SM ünvanını haiz olanlara ise bir geçiş sınavına girmek ve başarılı olmak kaydıyla SMMM ünvanı verilmiştir. Dolayısıyla günümüzde muhasebe meslek mensubu kavramı, SMMM'ler ile YMM'leri kapsar hale gelmiştir.

Meslek yasasındaki değişimlerin yanı sıra işletme çevresindeki değişiklikler de muhasebe meslek mensuplarını etkilemektedir. Bunlardan biri de finansal raporlamanın çerçevesinin gelişim ve değişim sürecidir. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nden Finansal Raporlama Standartları Seti'ne yönelik son 10 yılda meslek mensuplarını etkileyen en önemli gelişme olarak nitelendirilebilir. Zira öteden beri Tekdüzen Muhasebe Sistemini öğrenmiş ve uygulayagelmış olan

meslek mensuplarının paradigmaları farklı yeni bir sistemi de beraberinde öğrenmeleri gerekmiştir. Fakat bu sürecin meslek mensupları için kolay tamamlanamadığı, literatürdeki ampirik araştırmalar ile de doğrulanmıştır. Bu bağlamda standartları öğrenme sürecinin hızlı ve başarılı biçimde tamamlanamamasının nedenleri ve çözüm önerileri konusunda isabetli görüşlere olan gereklilik devam etmektedir.

Bu çalışmanın amacı da, muhasebe meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarını öğrenmenin gerekliliği ve önemliliğine inanmışlıkları, öğrenmiş olmanın sağlayacağı faydalar konusundaki beklentileri, öğrenmeye yönelik ilgileri ve öğrenme süreçlerini etkileyen unsurlar çerçevesinde, cinsiyet, öğrenim düzeyi, yaş ve çalışma biçimleri doğrultusunda oluşturulan gruplar bağlamında karşılaştırmalı olarak değerlendirmelerde bulunmaktır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Türkiye'de muhasebe mesleğini icra eden meslek mensuplarının çeşitli açılardan nasıl bir profile sahip olduklarını, çeşitli konulardaki farkındalıklarını, bilgi düzeyleri ve öğrenme becerilerini konu alan araştırmalar öteden beri yapılmaktadır. Ancak son yıllarda yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunun muhasebe ve finansal raporlama standartları ile ilgili konular üzerinde kümelendiği görülmektedir. Bunun nedeni olarak, muhasebe ve finansal raporlama standartlarını gerçekte uygulayacak olanların meslek mensupları olması; başka bir ifadeyle standartların sebep olduğu paradigma değişiminin dikkatleri meslek mensupları üzerinde toplaması, gösterilebilir.

Literatürdeki meslek mensuplarını ve standartları konu alan çalışmalara ilişkin bilgiler ve ele alınan konular özet biçimde Tablo-1'deki gibi yıllar itibarıyla, alfabetik olarak sıralanmıştır.

Tablo-1. Son Yıllarda Meslek Mensupları Üzerinde Gerçekleştirilen ve Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını Konu Alan Çalışmalar

No	Yayın Adı	Yazar(lar)ı	Yılı	Yayımlandığı / Sunulduğu Yer	Çalışmanın Amacı
1	Muhasebe Standartlarının Muhasebe Mesleğinde Uygulanmasına Yönelik Bir Araştırma	Civan ve Kara	2002	Muhasebe ve Finansman Dergisi	Gaziantep ili Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları'nı uygulama alanını belirlemek, muhasebe standartlarının meslek mensupları tarafından bilinirlik derecesi ve karşılaşılan sorunları ortaya koymak.
2	Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma	Bekçi	2007	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	Burdur ve Isparta illerindeki meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları'na bakış açılarını ve algılama düzeylerini araştırmak.
3	KOBİ'ler İçin UFRS Taslağının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algılanışına Yönelik Bir Araştırma (İstanbul Örneği)	Ülkü	2008	Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	İstanbul'da faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının KOBİ'ler için UFRS setini nasıl algıladıklarını ortaya koymak ve KOBİ standartlarının muhasebe mesleği üzerindeki etkilerini tespit etmek.
4	Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi	Erdoğan ve Dinç	2009	Muhasebe ve Finansman Dergisi	Yayınlanmış standartlar konusunda muhasebe meslek mensuplarının ne derecede haberdar oldukları, uygulamada mevcut bilgilerini ne derecede kullandıkları ve meslek mensupları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek.
5	Türkiye'de Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Gelişimi, Gerekliliği ve Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma	Hatipoğlu	2009	Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD Yüksek Lisans Tezi	Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın Türkiye'de uygulanabilirliğine ilişkin muhasebe meslek mensuplarının beklentileri ve bu beklentilere etki edebilecek faktörleri belirlemek.
6	Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara ve Çankırı İlleri Örneği)	Can ve Gör	2011	World of IFRS Dergisi	Çankırı ve Ankara illerindeki muhasebe meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının genel özelliklerinin belirlenmesi ve muhasebe standartlarının meslek mensupları arasındaki bilinirlik düzeyini araştırmak.
7	Türkiye'de Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Uygulanabilirliğini Etkileyen Faktörlerin Meslek Mensuplarına	Çankaya ve Hatipoğlu	2011	Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi	Çeşitli illerdeki muhasebe meslek mensupları üzerinden, UMS/UFRS'lerin Türkiye koşullarında uygulanabilirliğine ilişkin muhasebe meslek mensuplarının beklentilerinin neler olduğunu, bu beklentileri meslek men-

	Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma				suplarına ait demografik faktörler ve UMS/UFRS'lerin uygulanabilirliğine etki edebilecek faktörlerden hangilerinin etkilediğini ortaya koymak.
8	Muhasebe Meslek Mensuplarının TFRS'ye Yönelik Düşünceleri ve Uygulama Başarısına Etki Etmesi Muhtemel Faktörlere Yönelik Bir Araştırma – Trabzon Alt Bölgesi Örneği	Dinç ve Atabay	2011	World of IFRS Dergisi	Trabzon ve çevresindeki muhasebe meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının standartlar konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek ve standartların uygulanmasında etkili olması muhtemel faktörleri ortaya koymak.
9	Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları	Elitaş ve Diğerleri	2011	World of IFRS Dergisi	Afyon-Denizli-Uşak illerinde faaliyet gösteren meslek mensupları üzerinden, meslek mensupları perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartlarını değerlendirmek.
10	Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS'ye Yönelik Bilgi Düzeyleri ve Uygulamaya Yönelik Beklentileri: Elazığ ve Malatya İlleri Örneği	Güneş ve Diğerleri	2011	World of IFRS Dergisi	Elazığ ve Malatya illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının KOBİ TFRS'ye yönelik bilgi düzeylerini ve KOBİ TFRS uygulamalarının meslek mensuplarına getireceği muhtemel iş yüklerini ortaya çıkarmak ve çözüm önerileri sunmak.
11	KOBİ'ler İçin Finansal Raporlama Standardı ve Mali Müşavirlerin Uygulama Öncesi İlgili Düzeylerine Yönelik Ampirik Bir Araştırma	Özdemir	2012	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	Ankara'daki serbest muhasebeci mali müşavirler üzerinden, meslek mensuplarının öğrenim düzeyleri, mesleki deneyim süreleri, mükellef sayıları ve çalışma biçimleri yönüyle oluşturulan gruplar yönüyle KOBİ TFRS uygulamasına geçmeden önceki ilgili düzeylerini ampirik olarak ortaya koymak.
12	Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma	Çankaya ve Dinç	2012	Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Finansal raporlama standartlarının uygulama başarısını etkileyen faktörleri tespit etmek.
13	KOBİ Muhasebe Standartlarının Gelişimi ve Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Araştırma	Poroy Arsoy ve Bora	2012	Muhasebe ve Finansman Dergisi	Bursa Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı meslek mensupları üzerinden, Türkiye'de KOBİ muhasebe standartlarını uygulayacak işletmelerin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek, karşılaşılabilecekleri fırsat ve tehditleri ortaya koymak.
14	KOBİ'ler İçin UFRS'nin İncelenmesi ve Ülkemizdeki Muhasebe Mesleği Mensupları Tarafından Benimsenme Durumuna Yönelik Bir Araştırma (Mardin Örneği)	Babaoğlu	2012	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD Yüksek Lisans Tezi	Mardin'de faaliyet gösteren serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler üzerinden, meslek mensuplarının KOBİ'ler için UFRS'yi benimseme durumlarını ortaya koymak.

15	Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS'ye Yönelik Bilgi Düzeyleri Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma	Özkan ve Özşahin	2012	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	Kayseri ilindeki muhasebe meslek mensupları üzerinden, meslek mensuplarının KOBİ TFRS ile ilgili görüşlerini tespit etmek ve demografik özellikler itibarıyla görüş farklılığı olup olmadığını ortaya koymak.
16	Türkiye Finansal Raporlama Standartları Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama (Eskişehir İli Örneği)	Erol Fidan ve Cinit	2013	Muhasebe ve Finansman Dergisi	2013 yılından itibaren uygulanması zorunlu hale gelecek olan Türkiye Finansal Raporlama Standartları kapsamında KOBİ Muhasebe Standartları'nın muhasebe meslek mensupları tarafından bilinirlik düzeylerini belirlemek ve meslek mensuplarının verdikleri cevaplar ile meslek mensuplarının demografik özellikleri arasında fark olup olmadığını test etmek.

Ayrıca literatürde standartları doğrudan konu almayan fakat meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarını öğrenme süreci ile ilgili başka çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin Evci (2008), yaptığı araştırmada, meslek mensuplarının yaklaşık % 50'sinin *Standartlar konusundaki bilgi düzeyiniz?* sorusuna orta düzeyde bilgi sahibiyim şeklinde cevap verdiklerini, aynı şekilde standartların uygulamasında yaşanan en önemli engelin ne olduğu sorusuna meslek mensuplarının % 48'i tarafından *eğitim düzeyi* şeklinde cevap verildiğini belirtmiştir. Kurcan ve diğerleri (2011) meslek mensuplarının muhasebe standartları konusundaki bilgi seviyesinin sınırlı ve düşük olduğunu; muhasebe standartlarının zor, karmaşık ve uygulamasının da zor algılandığını ifade etmektedir.

3. AMPİRİK ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Türkiye'de finansal raporlama standartları 2005 yılından bu yana sermaye piyasası mevzuatına tabi şirketler yönüyle zorunlu olarak uygulanmaktadır. Bu nedenle meslek mensupları da dahil birçok kesim için finansal raporlama standartlarını öğrenme ve uygulama gerekliliği doğ-

muştur. Ancak, özellikle yeni TTK'nın yürürlüğe girmesi ve buna bağlı olarak muhasebe meslek mensuplarının da yetki almak kaydıyla bağımsız denetim yapabilmelerinin önünün açılması, meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarına olan ilgilerini ve öğrenme istekliliklerini bir kat daha artırmıştır. Buna karşın gerek yapılan çalışmalarda gerekse muhasebe meslek mensuplarının çeşitli platformlarda yaptıkları eleştirilerde finansal raporlama standartlarını efektif bir biçimde öğrenmede güçlükler yaşadıkları, bu konuda bazı beklenti ve önerilerinin bulunduğu ileri sürülmektedir. Araştırmanın amacı da SMMM ruhsatına sahip muhasebe meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarının önemliliği ve gerekliliğine dair görüşleri bağlamında standartlara karşı ilgilerinin ve öğrenme istekliliklerinin; standartları efektif biçimde öğrenebilme ve uygulayabilme bağlamında beklenti ve önerilerinin tespit edilmesinin yanı sıra standartları öğrenme süreçlerini zorlaştırabilecek (etki edebilecek) çeşitli hususlarla ilgili düşüncelerinin belirlenmesidir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma kapsamında Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na (SSMMMO) ka-

yıtlı SMMM¹ hizmeti veren meslek mensuplarına anket uygulanmıştır. Toplanan 86 geçerli anket üzerinden gerçekleştirilen araştırmada, SMMM'lerin **cinsiyet, öğrenim düzeyleri, yaş ve çalışma biçimleri** dikkate alınarak oluşturulan gruplar yönüyle finansal raporlama standartlarına olan ilgi ve öğrenme istekliliklerinin; öğrenme süreçlerini zorlaştırabilecek hususlar ve bu süreç ile ilgili beklenti ve önerileri ampirik olarak incelenmiştir. Ancak finansal raporlama standartlarını öğrenme sürecinin psikolojik te-

melleri bu çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

3.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri meslek mensuplarının standartları öğrenmesinin gerekliliği ve önemi, etkili öğrenmeye dair beklentileri, öğrenmek istedikleri standardı nasıl belirledikleri, öğrenmeye yönelik ilgileri ve öğrenme sürecini zorlaştıran faktörler bağlamında beş gruba ayrılarak Tablo 2'deki gibi sıralanmıştır:

Tablo-2. Araştırma Kapsamında Test Edilen Hipotezler

MESLEK MENSUPLARININ STANDARTLARIN ÖNEMLİLİĞİ VE GEREKLİLİĞİNE DAİR GÖRÜŞLERİ	
H1 ₀ :	TFRS setinin bilgi için muhasebe anlayışını daha çok öne çıkardığı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H2 ₀ :	TFRS setine uygun hazırlanan finansal tabloların, ilgi gruplarına tahmin ve teyit gücü daha yüksek bilgi sağlayacağı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H3 ₀ :	TFRS'ye uygun hazırlanan finansal tabloların, ilgi gruplarına işletmenin gerçek durumunu daha iyi temsil edecek bilgi sağlayacağı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H4 ₀ :	TFRS'nin raporlama çerçevesini değiştirirken, meslek mensuplarının da niteliksel olarak gelişmesini gerektirdiği konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H5 ₀ :	TFRS'nin ortaya çıkışıyla Türkiye'de muhasebeye verilen önemin yükseldiği konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H6 ₀ :	TFRS'nin şeffaflık ve kamuya bildirimlerin kalitesinde artış sağlayacağı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H7 ₀ :	TFRS'nin meslek mensuplarına daha fazla iş yükü ve sorumluluk yükleyeceği konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H8 ₀ :	TFRS'nin uygulanmasıyla finansal raporlara duyulan güvenin artacağı ve denetimin kolaylaşacağı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H9 ₀ :	TFRS'de yer alan değerlendirme ölçütlerinin piyasa değeri esaslı ve daha ayrıntılı olmasının standardı TDMS'ye nazaran daha karmaşık kıldığı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H10 ₀ :	TFRS'ye göre raporlama yapan işletmelerin, raporların kalitesindeki artışa bağlı olarak para ve sermaye piyasalarından daha kolay (ucuz) fon bulabilecekleri konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
MESLEK MENSUPLARININ STANDARTLARI EFEKTİF BİÇİMDE ÖĞRENEBİLMESİ VE UYGULAYABİLMESİNE DAİR BEKLENTİLERİ	
H11 ₀ :	Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının uygulamadaki başarısı için etik değerlerin ön plana çıkarılması gerekliliği konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.

1 Anketin uygulandığı illerde yeminli mali müşavir sayıları oldukça az olup, müstakil meslek odaları bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırma kapsamında yeminli mali müşavirler yönüyle bir değerlendirme yapılamamıştır.

H12:	Vergi mevzuatında Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile uyuma gidilmesinin, öğrenmedeki ikiliği azaltacağı ve bu yolla öğrenme sürecini ve uygulamayı olumlu etkileyeceği konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H13:	Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının çevirilerinin yanı sıra içeriğin ve uygulamanın özümsemesine yönelik açık ve anlaşılır yayınların öğrenme ve uygulama sürecini olumlu etkileyeceği konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
MESLEK MENSUPLARININ ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİ STANDARTLARIN SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER	
H14:	Standard(lar)ı öğrenmek istediğimde standardın konusu (içeriği) önemli bir belirleyici olmuştur/olmaktadır görüşü bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H15:	Standard(lar)ı öğrenmek istediğimde standardı öğrenmenin sebep olacağı maliyetler/zahmetler önemli bir belirleyici olmuştur görüşü bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H16:	Standard(lar)ı öğrenmek istediğimde standardı öğrenmenin sağlayacağı faydalar/getiriler önemli bir belirleyici olmuştur görüşü bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H17:	Standard(lar)ı öğrenmek istediğimde standardın kolaylığı (günlük yaşama dair konuları daha çok içermesi) önemli bir belirleyici olmuştur görüşü bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H18:	Standard(lar)ı öğrenmek istediğimde standart metninin açıklığı ve anlaşılabilirliği önemli bir belirleyici olmuştur görüşü bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H19:	Meslek mensuplarının standartların teknik altyapısını anlayan, yorumlayan ve bu konularda eğitim veren biri olma arzuları bakımından oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H20:	Meslek mensuplarının standartlar konusunda teorik bilgi düzeylerinin yeterli olduğuna dair düşünceleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H21:	Meslek mensuplarının buldukları her fırsatta standartları konu alan eğitimlere ve seminerlere katılma arzuları bakımından oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H22:	Meslek mensuplarının standartlara ilişkin örnekleyici ve bilgilendirici kitap, bildiri, makale vb. yayınları yeterli bulmaları bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H23:	Meslek mensuplarının standartların öğrenilmesine ve uygulamasına yönelik destekleri yeterli bulmaları bağlamında oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H24:	Meslek mensuplarının TDMS ile standart setinin uyum içinde olduğuna dair düşünceleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H25:	Meslek mensuplarının vergi düzenlemeleri ile standart setinin uyum içinde olduğuna dair düşünceleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
MESLEK MENSUPLARININ STANDARTLARI ÖĞRENME SÜRECİNİ ZORLAŞTIRAN FAKTÖRLER	
H26:	TFRS'de gerçeğe uygun sunum ve önemlilik ilkeleri doğrultusunda ihtiyaca uygun düzenleme esnekliğinin öğrenmeyi zorlaştırdığı düşüncesi bakımından oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H27:	TFRS setinin Türkçe'ye çevirisinde kullanılan dilin standartların öğrenilmesine yardımcı olduğu konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H28:	TFRS setinin geleceğe yönelik risk tahminlerinde olduğu gibi, daha matematiksel modelleri benimsemesinin standardı öğrenmeyi zorlaştırdığı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H29:	TFRS setinin sektör ayrımı gözetmeksizin geliştirilmiş olmasının öğrenmeyi zorlaştırdığı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.
H30:	Bazı standart metinlerinde zaman zaman güncellemeler yapılmasının ilgili standardı öğrenmeyi zorlaştırdığı konusunda oluşturulan gruplar yönüyle görüş farklılığı yoktur.

3.4. Araştırmanın Ön Kabulleri ve Sınırlılıkları

Araştırmanın ana kütlesi olarak yalnızca Samsun genelindeki meslek mensupları seçilmiştir. Bu seçimde etkili olan kriterler aşağıdaki gibi şekilde sıralanabilir:

- i) Samsun'un büyükşehir sınıfında olması,
- ii) Karadeniz Bölgesi'nin önemli temsilcisi olması,
- iii) Türkiye genelinde büyüklüğü itibarıyla orta-üst sınıfta yer alması,
- iv) Ayrıca Samsun'daki muhasebe meslek mensuplarına, diğer şehirlere nazaran erişimin görece daha kolay sağlanabilecek olması.

Metodolojik açıdan da ana kütlede elde edilecek geri dönüşlere dayalı olarak sağlanacak bulguların, Samsun'daki meslek mensuplarını temsil edeceği açıktır. Ancak ana kütlede büyük olduğu durumlarda zaman, maliyet ve işgücü kısıtları önem kazanmakta ve araştırmanın bu kısıtlara uygun biçimde gerçekleştirilmesi gerekliliği doğmaktadır. Araştırma kapsamında, belirtilen kısıtlar dahilinde örnekleme gitmek yerine, meslek mensuplarının tümüne SSMMMO'ya bildirdikleri geçerli e-posta adresleri üzerinden ulaşmak suretiyle anket gerçekleştirilmiştir. Başka bir ifadeyle SSMMMO'nun e-posta listesi *çerçeve*² olarak kabul edilmiştir. Ayrıca Samsun'da çeşitli eğitim kurumlarında kurs gören mali müşavirler, kurs ortamında ziyaret edilmiş, e-posta yoluyla ankete katılmamış olup ankete katılmak isteyenlere de anket uygulanmıştır. Uygulanan veri toplama yöntemi suretiyle, *gerçekten ankete katılmak arzusu olan meslek mensuplarının* dönüşleri sağlanmıştır. Ancak anket dönüşleri için ayrı-

lan sürede, meslek mensuplarının büyük çoğunluğunun değil, yaklaşık % 11'inin ankete katıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırma kapsamında ulaşılan bulgular bu kısıt dahilinde değerlendirilmiştir.

3.5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada metodolojik olarak örneklem seçimi, veri toplama yöntemi ve analiz için başvuru teknikler bağlamında nasıl bir yol izlendiği bu kısımda değerlendirilmiştir.

3.5.1. Örneklem Seçimi

Küçük hacimli ana kütlelere tamsayım uygulanabilirken, büyük hacimli ana kütleler için örnekleme gidilmektedir. Örneklemede önemli olan seçilen örneklemin, ana kütle temsil etme kabiliyeti bakımından güçlü olmasıdır. Zira ana kütle temsil etme kabiliyeti güçlü olan örneklemden yola çıkarak yapılacak genellemelerin yerinde olacağı kabul edilir. Örneklem istatistiklerinin geçerlilik ve güvenilirlik derecesi, örneklemin ana kütle temsil etmedeki başarımını ortaya koyar. Örneklem seçiminde önemli bir diğer husus da örneklemin rassallık içerip içermediğidir. Rassal olarak seçilen örnekleme ilişkin hesaplanacak istatistiklerin ana kütle parametrelerinin tahmininde yansız sonuçlar sağlama olasılığının daha yüksek ve örnekleme hatasının görece olarak daha küçük olmasına imkan sağlayacağı kabul edilir.

Bu kısıtlar altında araştırmanın örneklem seçiminde ana kütledeki tüm gözlem birimlerine ulaşarak onlardan yeterli bir dönüş sağlamaya elverişli olacak şekilde örnekleme gidilmiştir. Bu suretle örneklem içinde yer alması istenen gözlemlere ulaşma imkanı veren *kolayda örnekleme* yoluyla veri toplanması uygun görülmüştür. Bunun için hazırlanan anket formu

2 İstatistik biliminde örnekleme birimlerinin listesini ifade etmektedir.

SSMMMO yetkilileri aracılığıyla, Odaya kayıtlı 795 meslek mensubuna e-posta yoluyla gönderilmiştir³. Süresinde gerçekleşen toplam geçerli 86 dönüş üzerinden de analiz gerçekleştirilmiştir. 86 gözlem ana kütle hacminin yaklaşık %11'ine tekabül etmektedir. Bu oran yeterli kabul edilebilecek düzeydedir. Nitekim literatürde betimsel araştırmalarda örneklem hacminin ana kütle minimum %10'u biçiminde tayin edil-

mesinin yeterli olacağını ifade edilmektedir (Gay, 1987; akt. Arlı ve Nazik, 2001, s.77).

Öte yandan Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004), $\alpha = 0.05$ için ± 0.03 , ± 0.05 ve ± 0.10 örneklem hataları için farklı ana kütle büyüklüklerinden çekilmesi gereken örneklem büyüklükleri konusunda hesaplamalar yapmış ve bulgularını Tablo-3'teki gibi sunmuştur.

Tablo-3. Çeşitli Büyüklüklerdeki Ana Kütleler için Örneklem Hacimleri Tablosu

N	± 0.03 örneklem hatası (d)			± 0.05 örneklem hatası (d)			± 0.10 örneklem hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7	q=0.5 p=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1.000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2.500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5.000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10.000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25.000	1.023	665	865	378	244	319	96	61	80
50.000	1.045	674	881	381	245	321	96	61	81
100.000	1.056	678	888	383	245	322	96	61	81
1.000.000	1.066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1.067	683	896	384	245	323	96	61	81

3 Samsun'daki meslek mensubu sayısı SSMMMO'dan alınmış ve Temmuz 2013 ayına aittir.

Tablo verilerine göre, $\alpha = 0.05$ (%95 güven aralığında) ve örnekleme hatası % 10 olduğunda ana kütle büyüklüğü 750 iken örnek hacminin 85; 1000 iken 88 olması gerektiği görülmektedir. Araştırmanın ana kütlesi 795 olarak belirlenmiş olduğuna göre, örnek hacminin 86 olması, örneklemin güvenilirliği açısından yeterli sayıya işaret etmektedir.

3.5.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada kullanılan verilerin toplanmasında anket yöntemine başvurulmuştur. Anket yönteminin ise yüz yüze yapılan görüşmelerle değil; e-posta yoluyla gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür. Bunun en önemli nedeni, araştırmanın ana kütesinin SSMMMO'ya bağlı tüm meslek mensupları olarak belirlenmesidir. Başka bir ifadeyle Samsun genelinde bir anket yapılması; zaman ve maliyet gibi çeşitli kısıtlara bağlı olarak mümkün olmamıştır. E-posta yoluyla anket (gerekli alt yapı oluşturulmak kaydıyla); gözlemlerin geniş bir dağılım sergilediği durumlarda, yüz yüze anket yönteminin yerini alabilen, uygulanabilir bir veri toplama yöntemi olabilmektedir.

3.5.3. Analizde Başvurulacak Tekniklerin Seçimi

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Öncelikle tek örneklem Kolmogorov-Smirnov normal dağılım testi yapılmıştır. Bu test sonucunda, gözlem birimlerinin normal dağılım sergilemediği belirlenmiştir. Dağılımın normal olmadığı durumlarda non-parametrik testlere başvurulması gerekir. Bu nedenle araştırma kapsamında gözlem birimleri için çeşitli demografik özelliklere bağlı olarak oluşturulan gruplar bakımından farklılık bulunup bulunmadığı grup sayısı iki olduğunda Mann Whitney U, grup sayısının ikiden fazla olması durumunda da Kruskal Wallis H testi ile analiz edilmiştir.

3.6. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında elde edilen betimsel ve istatistik bulgulara temel teşkil eden veriler toplamda 35 adet anket sorusu yardımı ile sağlanmıştır. Bu soruların ilk 5'i meslek mensuplarının demografik özelliklerine; kalan 30'u ise finansal raporlama standartlarını öğrenme sürecine ışık tutmaya yöneliktir. Araştırma için uygulanan anket dahilinde sağlanan verilerin güvenilirliği ise Tablo-4'te verilmiştir.

Tablo-4. Güvenirlilik Analizi Tablosu

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N
0,759	0,766	30

Elde edilen verilerin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach alfa değeri % 75,9 olarak belirlenmiştir. Sosyal bilim araştırmalarında minimum güvenilirlik düzeyinin % 70 olması yeterli kabul edildiğinden, araştırmada sağlanan güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu ifade edilebilir.

3.6.1. Betimsel Bulgular

Betimsel bulgular; ankete katılan meslek mensuplarının demografik özelliklerini ortaya koymaktadır. Bu amaçla anket formunda meslek mensuplarının cinsiyet, öğrenim düzeyleri, yaş ve çalışma biçimleri sorularak demografik özelliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen betimsel bulgular topluca Tablo 5'deki gibi verilmiştir:

Tablo-5. Gruplara İlişkin Betimsel Bulgular

Demografik Özellikler		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	75	87
	Kadın	11	13
	Toplam	86	100
Çalışma Modeli	Bağımlı çalışma modeli	9	10
	Bağımsız çalışma modeli	77	90
	Toplam	86	100
Yaş	34 ve daha altı	17	20
	35'den fazla 45'den az	30	35
	45 ve üzeri	39	45
	Toplam	86	100
Öğrenim Düzeyleri	Önlisans	20	23
	Lisans	66	77
	Toplam	86	100

- Araştırmaya katılanların cinsiyetleri yönüyle

Araştırmaya katılan SMMM'lerin cinsiyetleri yönüyle elde edilen betimsel bulgulara göre; gözlem birimlerinin büyük çoğunluğunun erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Cinsiyetin öğrenme süreci üzerinde etkili olması, kimi eğitimler için mümkün olabilir. Fakat meslek mensupları olarak muhasebe ve finansal raporlama standartları konusunda cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılık teşkil etmesi beklenmemektedir.

Tablo 5'e göre, ankete katılan 86 kişinin % 87'sini teşkil eden 75 gözlem erkek, % 13'ünü teşkil eden 11 gözlem ise kadındır.

- Araştırmaya katılanların çalışma biçimleri yönüyle

Meslek mensupları çalışma biçimleri bakımından tahlil edildiğinde, büyük çoğunluğunun bağımsız çalıştığı görülmektedir. Literatürde çalışma biçimlerinin, meslek mensupları üzerindeki etkisini araştıran çalışmalar vardır. Bu çalışmalarda mükellef sayısını az olan meslek mensupları ile bağımlı çalışan meslek mensuplarının muhasebe hizmet sağlayıcısı piyasasındaki devamlılıklarına dair görelî kaygılarının daha yüksek olabileceği ihtimali üzerinde durulduğu ifade edilebilir.

Demografik bulguların yer aldığı Tablo 5'e bakıldığında, ankete katılan 86 kişinin % 90'ını teşkil eden 77 gözlem bağımsız, % 10'unu teşkil eden 9 gözlem ise bağımlı çalışmaktadır.

- Araştırmaya katılanların yaş grupları yönüyle

Meslek mensuplarının yaş düzeyleri ile öğrenmeye isteklilik arasında ters yönlü bir ilişki beklenebilir. Nitekim eğitim bilimleri alanında öğrenciler ve öğretmenler üzerinde yapılan çalışmalarda kimi yaş ile öğrenme stili ve stratejile-

ri arasında yapılan araştırmalarda ters yönlü ilişkilere rastlanabilmektedir. Meslek mensuplarının da yaşlarındaki ilerlemeye bağlı olarak öğrenme istekliliklerinin azalması yönünde bir eğilim içinde olmaları beklenmektedir.

Ankete katılan gözlemler Tablo 5'deki gibi gruplandırılmıştır. Buna göre, ankete katılan 86 kişinin % 20'sini teşkil eden 17 gözlem, "24 yaş ve üzeri - 34 yaş ve altı" yaş grubundan; % 35'ünü teşkil eden 30 gözlem, "35 yaş ve üzeri - 44 yaş ve altı" yaş grubundan, % 45'ini teşkil eden 39 gözlem ise "45 yaş ve üzeri" yaş grubundandır.

- Araştırmaya katılanların öğrenim düzeyleri yönüyle

Meslek mensuplarının öğrenim düzeyleri ile öğrenme süreçleri arasında pozitif bir ilişki beklenebilir.

Ankete katılan gözlemler Tablo 5'deki gibi gruplandırılmıştır. Buna göre, ankete katılan 86 kişinin % 23'ünü teşkil eden 20 gözlem lise ve önlisans düzeyinde, % 77'sini teşkil eden 66 gözlem ise lisans ve lisansüstü öğrenime sahiptir. Lisansüstü öğrenime sahip meslek mensubu sayısı 3 olduğundan ayrı bir gruplandırmaya gitmek yerine lisans derecesine sahip meslek mensupları ile aynı grupta mütalaa edilmiştir.

3.6.2. İstatistikî Bulgular

İstatistiksel bulguların elde edilmesinde "3.5. Araştırmanın Yöntemi" başlığında belirtildiği gibi, gözlem birimleri normal dağılım sergilemediğinden parametrik olmayan istatistik yöntemlerinden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H Testleri uygulanmıştır.

Cinsiyet, öğrenim düzeyleri, yaş grupları ve çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle gerçekleştirilen bu analizler anket formunda yapılan bölümlendirmeye uygun olarak aşağıdaki gibi verilmiştir:

- **Meslek mensuplarının muhasebe ve finansal raporlama standartlarının önemliliği ve gerekliliğine dair görüşlerinin değerlendirildiği birinci grup hipotezlerin testine yönelik bulgular:**

Cinsiyet ve öğrenim düzeyleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle birinci gruptaki hipotezler açısından anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Bu iki bulgudan hareketle, muhasebe ve finansal raporlama standartlarının önemliliği ve gerekliliği konusunda meslek mensuplarının cinsiyetleri ve öğrenim düzeylerinin önemli bir belirleyici olmadığı ifade edilebilir.

Yaş grupları bakımından oluşturulan gruplar arasında yalnızca H10 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 6'daki gibidir:

Tablo-6. H10 Hipotezi İçin Yaş Gruplarına Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
34 yaş ve altı	2,824	1,237	17
35 yaş üzeri – 44 yaş altı (44 Dahil)	3,433	0,858	30
45 yaş ve üzeri	3,667	1,108	39

Tablo 6'daki değerlere bakıldığında, "45 yaş ve üzeri" grupta yer alan meslek mensuplarının standartlara göre raporlama yapmanın, raporların kalitesindeki artış dolayısıyla işletmelerin para ve sermaye piyasalarından daha kolay (ucuz) fon bulabilmelerine imkan sağlayacağına dair görüşe en yüksek; "34 yaş ve altı" grupta yer alan meslek mensuplarının ise en düşük katılım gösterdikleri görülmektedir.

Çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar arasında yalnızca H4 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 7'deki gibidir:

Tablo-7. H4 Hipotezi İçin Çalışma Biçimlerine Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
Bağımlı çalışma modeli	4,889	0,333	9
Bağımsız çalışma modeli	4,026	1,026	77

Tablo 7'ye göre, standartlarla değişen raporlama çerçevesinin meslek mensuplarının niteliksel olarak gelişmesi gerekliliğini doğurduğu konusunda bağımlı çalışan meslek mensuplarının daha yüksek katkı

lım gösterdikleri; bağımsız çalışan meslek mensuplarının ise düşük katılım gösterdikleri ifade edilebilir. Elde edilen bu bulgu Özdemir (2012)'i destekler niteliktedir. Nitekim Özdemir (2012), meslek mensuplarının çalışma biçimleri ve mükellef sayıları ile KOBİ'ler için Finansal Raporlama Standartlarına olan ilgileri arasındaki ilişkide; bağımlı çalışan SMMM'lerin KOBİ'ler için Finansal Raporlama Standardı'na olan ilgilerinin, mükellef sayısı fazla olan mükelleflere nazaran daha yüksek; buna karşın görece az sayıda mükellefe sahip SMMM'lerden ise pek farklı olmadığını tespit etmiştir.

- **Meslek mensuplarının standartların efektif biçimde öğrenilebilmesine ve uygulanabilmesine dair beklentileri (önerileri) bakımından görüşlerinin değerlendirildiği ikinci grup hipotezlerin testine yönelik bulgular:**

Cinsiyet, öğrenim düzeyleri, yaş grupları ve çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle ikinci gruptaki hipotezler açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Bu nedenle bu gruptaki sıfır hipotezlerinin reddedilmesi gerekmektedir.

- **Meslek mensuplarının bir standardı öğrenmelerinde nelerin etkili olduğu bakımından görüşlerinin değerlendirildiği üçüncü grup hipotezlerin testine yönelik bulgular:**

Cinsiyet, yaş grupları ve çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle üçüncü gruptaki hipotezler açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Buna karşın öğrenim düzeyleri bakımından oluşturulan gruplar arasında yalnızca H17 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 8'deki gibidir:

Tablo-8. H17 Hipotezi İçin Öğrenim Düzeylerine Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
Önlisans ve altı	3,350	1,137	20
Lisans ve üzeri	3,894	1,097	66

Tablo 8'e göre, lisans ve üzeri öğrenime sahip meslek mensuplarının standartları öğrenirken, standartların kolaylığına (gündelik yaşama dair konuları daha çok içermesine) daha çok önem attedikleri ifade edilebilir.

- **Meslek mensuplarının standardı öğrenmeye yönelik ilgileri bakımından görüşlerinin değerlendirildiği dördüncü grup hipotezlerin testine yönelik bulgular:**

Cinsiyet bakımından oluşturulan gruplar yönüyle dördüncü gruptaki hipotezler açısından yalnızca H22 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 9'daki gibidir:

Tablo-9. H22 Hipotezi İçin Cinsiyete Gruplarına İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
Erkek	2,720	1,157	75
Kadın	2,000	0,894	11

Tablo 9'a göre, erkek meslek mensuplarının standartlara ilişkin örnekleyici ve bilgilendirici kitap, bildiri, makale vb. yayınları daha yeterli buldukları tespit edilmiştir.

Öğrenim düzeyleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle dördüncü gruptaki hipotezler açısından yalnızca H20 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 10'daki gibidir:

Tablo-10. H20 Hipotezi İçin Öğrenim Düzeylerine Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
Önlisans ve altı	2,200	1,281	20
Lisans ve üzeri	3,076	1,207	66

Tablo 10'a göre, lisans ve üzeri öğrenime sahip meslek mensuplarının önlisans ve altı öğrenime sahip meslek mensuplarına göre standartlar konusunda daha yeterli teorik bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu literatürdeki bulgularla paraleldir. Örneğin Özdemir (2012) öğrenim düzeyi ile meslek mensuplarının KOBİ'ler için Finansal Raporlama Standardı'na olan ilgilerini değerlendirmiş ve öğrenim düzeyindeki artışla ilgi düzeyleri arasında pozitif ilişki belirlemiştir.

Yaş grupları bakımından oluşturulan gruplar arasında yalnızca H23 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 11'deki gibidir:

Tablo-11. H23 Hipotezi İçin Yaş Gruplarına Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
34 yaş ve altı	1,941	0,748	17
35 yaş üzeri – 44 yaş altı (44 Dahil)	2,167	1,020	30
45 yaş ve üzeri	2,590	0,880	39

Tablo 11'e göre, "45 yaş ve üzeri" grupta yer alan meslek mensuplarının standartların öğrenilmesine ve uygulanmasına yönelik desteklerin yeterliliğine en yüksek katılımı gösterdiği görülürken, en düşük katılımın ise "34 yaş ve altı" gruptaki meslek mensuplarının gösterdiği görülmektedir.

Çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar arasında H20, H21 ve H24 hipotezi için anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılıklar Tablo 12'deki gibidir:

Tablo-12. İlgili Hipotezler İçin Çalışma Biçimlerine Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

		H20	H21	H24
Bağımlı Çalışma Modeli	Ortalama	2,000	2,889	2,111
	St. Sapma	0,866	1,054	0,782
	N	9	9	9
Bağımsız Çalışma Modeli	Ortalama	2,974	3,675	3,169
	St. Sapma	1,277	1,019	1,197
	N	77	77	77

Tablo 12'ye göre, bağımsız çalışan meslek mensuplarının;

- "Standartlar konusundaki teorik bilgi düzeylerinin yeterliliğine" daha yüksek bir katılım sergiledikleri,
- "Buldukları her fırsatta standartları konu alan eğitimlere ve seminerlere dahil olmaya" daha yüksek katılım gösterdikleri ve
- "TDMS ile standart setinin uyum içinde olduğu yönündeki görüş" daha çok katıldıkları

tespit edilmiştir.

- **Meslek mensuplarının standart(lar)ı öğrenme sürecini nelerin zorlaştırdığına yönelik görüşlerinin değerlendirildiği beşinci grup hipotezlerin testine yönelik bulgular:**

Cinsiyet ve çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle beşinci gruptaki hipotezler açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Bu nedenle bu gruptaki sıfır hipotezlerinin reddedilmesi gerekmektedir. Buna karşın *öğrenim düzeyleri ve yaş grupları bakımından* oluşturulan gruplar yönüyle istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Öğrenim düzeyleri bakımından oluşturan gruplar yönüyle beşinci gruptaki hipotezler açısından yalnızca H28 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 13'deki gibidir:

Tablo-13. H28 Hipotezi İçin Öğrenim Düzeylerine Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
Önlisans ve altı	2,700	1,031	20
Lisans ve üzeri	3,227	1,078	66

Tablo 13'e göre, lisans ve üzeri öğrenime sahip meslek mensuplarının önlisans ve altı öğrenime sahip meslek mensuplarına göre, standartların geleceğe yönelik risk tahminlerinde olduğu gibi daha matematiksel modellere dayanmasının öğrenmeyi zorlaştırdığı görüşüne daha yüksek katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Yaş grupları bakımından oluşturulan gruplar arasında yalnızca H30 hipotezi için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Oluşturulan gruplar arasındaki farklılık Tablo 14'deki gibidir:

Tablo-14. H30 Hipotezi İçin Yaş Gruplarına Göre Oluşturulan Gruplara İlişkin İstatistikler

	Ortalama	Standart Sapma	N
34 yaş ve altı	3,588	1,278	17
35 yaş üzeri – 44 yaş altı (44 Dahil)	4,300	0,952	30
45 yaş ve üzeri	3,974	0,873	39

Tablo 14'e göre, "35 yaş üzeri – 44 yaş altı" grupta yer alan meslek mensuplarının bazı standart metinlerinde zaman zaman güncellemeler yapılmasının ilgili standardı öğrenmeyi zorlaştırdığı görüşüne en yüksek katılımı gösterdikleri, bu grubu "45 yaş ve üzeri" gruptaki meslek mensuplarının izledikleri, en düşük katılımı ise "34 yaş ve altındaki" meslek mensuplarının gösterdiği görülmektedir.

4. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Standartları öğrenme sürecinin hızlı ve başarılı biçimde tamamlanamaması akademik nedenlerle ilişkilendirilmektedir. Oysa standardı öğrenenler yönüyle bir kısım psikolojik nedenlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Yapılacak çalışmaların da bu iki temelde ele alınmasında yarar görülmektedir. Araştırma kapsamında cinsiyet, öğrenim düzeyleri, yaş ve çalışma biçimlerine göre oluşturulan demografik gruplar dahilinde meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarını öğrenme süreçleri karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Meslek mensuplarının sırasıyla finansal raporlama standartlarını öğrenmenin gerekliliği ve önemliliğine inanmışlıkları, öğrenmiş olmanın sağlayacağı faydalar konusundaki beklentileri, öğrenmeye yönelik ilgileri ve öğrenme süreçlerini etkileyen unsurlar birlikte değerlendirilerek çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle ulaşılabilecek sonuçlar ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1- Meslek mensuplarının muhasebe ve finansal raporlama standartlarının önemliliği ve gerekliliğine dair görüşleri doğrultusunda;

- Meslek mensuplarının cinsiyetleri ve öğrenim düzeyleri önemli bir belirleyici değildir.
- Meslek mensuplarının yaş grubu büyük olduğunda standartlara göre raporlama yapacak işletmelerin, raporların kalitesindeki artış dolayısıyla para ve sermaye piyasalarından daha kolay (ucuz) fon bulabileceklerine olan inanç, küçük olan gruba göre daha yüksektir.
- Bağımlı çalışan meslek mensuplarının, bağımsız çalışan meslek mensuplarına göre, standartların raporlamanın çerçevesini değiştirirken meslek mensuplarının da niteliksel olarak gelişmesi gerekliliğini doğurdu-

ğuna daha yüksek katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

2- Meslek mensuplarının standartların efektif biçimde öğrenilebilmesine ve uygulanabilmesine dair beklentileri (önerileri) bakımından görüşleri doğrultusunda;

cinsiyet, öğrenim düzeyleri, yaş grupları ve çalışma biçimleri bakımından oluşturulan gruplar yönüyle anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Buna göre araştırmaya katılan meslek mensuplarının tümü;

- Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının uygulamadaki başarısı için etik değerlerin ön plana çıkarılması,
- Vergi mevzuatında Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile uyumlaştırmaya gidilmesinin öğrenmedeki ikiliği azaltacağı, öğrenme sürecini ve uygulamayı olumlu etkileyeceği,
- Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları adıyla çeviri olarak yayınlanan metinlerden ziyade, içeriğin ve uygulamaların özümsemesine yönelik açık ve anlaşılır yayınların öğrenme ve uygulama sürecini olumlu etkileyeceği

konularında hemfikirdir.

3- Meslek mensuplarının bir standardı öğrenmelerinde nelerin etkili olduğu bakımından görüşleri doğrultusunda;

- Cinsiyet, yaş grupları ve çalışma biçimleri* bakımından oluşturulan gruplar yönüyle istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Buna göre; meslek mensupları standartları öğrenme sürecinde standartların konusu (içeriği), öğrenmenin sebep olacağı maliyetler/zahmetler, öğrenmenin sağlayacağı faydalar/getiriler ve standart metni-

nin açıklığı ve anlaşılabilirliği tüm gruplar için önemli belirleyicilerdir.

- b. Fakat *öğrenim düzeyleri* bakımından lisans ve üzeri öğrenime sahip meslek mensuplarının standartları öğrenirken, standartların kolaylığına (gündelik yaşama dair konuları daha çok içermesine) daha çok önem atfettileri tespit edilmiştir.

4- Meslek mensuplarının standardı öğrenmeye yönelik ilgileri bakımından görüşleri doğrultusunda;

- a. *Cinsiyet* bakımından erkek meslek mensuplarının standartlara ilişkin örnekleyici ve bilgilendirici kitap, bildiri, makale vb. yayınları daha yeterli buldukları tespit edilmiştir.
- b. *Öğrenim düzeyleri* bakımından lisans ve üzeri öğrenime sahip meslek mensuplarının önlisans ve altı öğrenime sahip meslek mensuplarına göre standartlar konusunda daha yeterli teorik bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.
- c. *Yaş grupları* bakımından standartların öğrenilmesine ve uygulanmasına yönelik desteklerin yeterliliğine en yüksek katılımı “45 yaş ve üzeri” grupta yer alan meslek mensuplarının gösterdiği görülürken, en düşük katılımı “34 yaş ve altı” gruptaki meslek mensuplarının gösterdiği tespit edilmiştir.
- d. *Çalışma biçimleri* bakımından bağımsız çalışan meslek mensuplarının standartlar konusundaki teorik bilgi düzeylerinin, standartları konu alan eğitimlere ve seminerlere her fırsatta katılma arzularının ve TDMS ile standart setinin uyumluluğu yönündeki görüşe katılımlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

- e. Ayrıca meslek mensuplarının; “standartların teknik altyapısını anlayan, yorumlayan ve bu konularda eğitim veren bireyler haline gelme arzuları”; “standart seti ile vergi düzenlemelerinin uyumluluğu” konularındaki değerlendirmeleri bakımından grupların birbirinden farklı olmadıkları belirlenmiştir.

5- Meslek mensuplarının standartları öğrenme sürecini nelerin zorlaştırdığına yönelik görüşleri doğrultusunda;

- a. Araştırmaya katılan tüm grupların, “Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında gerçeğe uygun sunum ve önemlilik ilkeleri doğrultusunda ihtiyaca uygun düzenleme esnekliğinin”, “standart setinin Türkçe’ye çevirisinde kullanılan dilin”, “standart setinin sektör ayrımı gözetmeksizin geliştirilmiş olmasının” öğrenmeyi zorlaştırdığı konusunda farklı düşünmedikleri belirlenmiştir.
- b. *Öğrenim düzeyleri* bakımından lisans ve üzeri öğrenime sahip meslek mensuplarının standartların geleceğe yönelik risk tahminlerinde olduğu gibi daha matematiksel modellere dayanmasının öğrenmeyi zorlaştırdığına dair düşüncelerinin daha güçlü olduğu tespit edilmiştir.
- c. *Yaş grupları* bakımından “35 yaş ve üzeri – 44 yaş ve altı” grupta yer alan meslek mensuplarının, bazı standart metinlerinde zaman zaman güncellemeler yapılmasının ilgili standardı öğrenmeyi zorlaştırdığına dair düşüncelerinin daha güçlü olduğu tespit edilirken, “45 yaş ve üzeri” gruptaki meslek mensuplarının aksi uçta yer aldığı belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Arlı, M. ve H. Nazik, **Bilimsel Araştırmaya Giriş**, Ankara, Gazi Kitabevi, 2001.
- Babaoğlu, İ., “KOBİ’ler İçin UFRS’nin İncelenmesi ve Ülkemizdeki Muhasebe Mesleği Mensupları Tarafından Benimsenme Durumuna Yönelik Bir Araştırma (Mardin Örneği)”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Bekçi, İ., “Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Mayıs 2007, Sayı 22, ss. 27-40.
- Can, İ. ve Y. Gör, “Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara ve Çankırı İlleri Örneği)”, World of IFRS Dergisi, Ekim 2011, ss. 5: 1-10
- Civan, M. ve E. Kara, “Muhasebe Standartlarının Muhasebe Mesleğinde Uygulanmasına Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Nisan 2002, Sayı 14, ss. 74-81.
- Çankaya F. ve E. Dinç, “Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2012, Cilt 17, Sayı 1, ss. 81-102.
- Çankaya, F. ve O. Hatipoğlu, “Türkiye’de Uluslararası Muhasebe Standartları’nın Uygulanabilirliğini Etkileyen Faktörlerin Meslek Mensuplarıncaya Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 2011, Sayı 7, ss. 61-88.
- Dinç, E. Ve E. Atabay, “Muhasebe Meslek Mensuplarının TFRS’ye Yönelik Düşünceleri ve Uygulama Başarısına Etki Etmesi Muhtemel Faktörlere Yönelik Bir Araştırma – Trabzon Alt Bölgesi Örneği”, World of IFRS Dergisi, Ekim 2011, ss. 20: 1-13.
- Elitaş, C., M. Karakoç ve S. Özdemir, “Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları”, World of IFRS Dergisi, Ekim 2011, ss. 8: 1-14.
- Erdoğan, M. ve E. Dinç, “Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 2009, Sayı 43, ss. 154-169.
- Erol Fidan, M. ve H. Cinit, “Türkiye Finansal Raporlama Standartları Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama (Eskişehir İli Örneği)”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Temmuz 2013, Sayı 59, ss. 39-60.
- Evcı, S, “Türkiye Muhasebe (Finansal Raporlama) Standartları ve Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Güneş R., A. F. Durmuş ve B. Solak, 2011, “Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS’ye Yönelik Bilgi Düzeyleri ve Uygulamaya Yönelik Beklentileri: Elazığ ve Malatya İlleri Örneği”, World of IFRS Dergisi, ss. 6: 1-14.
- Hatipoğlu, O., “Türkiye’de Uluslararası Muhasebe Standartları’nın Gelişimi, Gerekliliği ve Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma” Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD Yüksek Lisans Tezi, 2009.

Kurcan, F., S. Uyar ve N. Tetik, “Meslek Mensuplarının UFRS’ye Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma”, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları (MUVU) Dergisi, 2011, Cilt 4, Sayı 3, ss. 15-28.

Özdemir, F. S., 2012, “KOBİ’ler İçin Finansal Raporlama Standardı ve Mali Müşavirlerin Uygulama Öncesi İlgi Düzeylerine Yönelik Ampirik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Ekim 2012, Sayı 38, ss. 57-84.

Özkan, A. ve F. Özşahin, “Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS’ye Yönelik Bilgi Düzeyleri Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Eylül 2012, Sayı 37, ss. 47-68.

Poroy Arsoy, A. ve T. Bora, “KOBİ Muhasebe Standartlarının Gelişimi ve Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim 2012, Sayı 56, ss. 17-27.

Ülkü, S., “KOBİ’ler İçin UFRS Taslağının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algılanışına Yönelik Bir Araştırma (İstanbul Örneği)” Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2008.

Yazıcıoğlu, Y. ve S. Erdoğan, **SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara, Detay Yayıncılık, 2004.

EKLER**EK 1: Anket Formu**

Meslek mensuplarının standartların önemliliği ve gerekliliğine dair görüşleri bakımından;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, bilgi için muhasebe anlayışını öne çıkarmıştır.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına uygun hazırlanan finansal tablolar, ilgi gruplarına tahmin ve teyit etme gücü daha yüksek bilgi sağlar.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına uygun hazırlanan finansal tablolar, ilgi gruplarına işletmenin gerçek durumunu daha iyi temsil eden bilgi sağlar.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları raporlamanın çerçevesini değiştirirken, meslek mensuplarının da niteliksel olarak gelişmesi gerekliliğini doğurmuştur.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının ortaya çıkışıyla, ülkemizde muhasebe mesleğine verilen önem artmıştır.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, işletmelere şeffaflık ve kamuya bildirimlerin kalitesi konusunda fayda sağlamıştır.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, meslek mensuplarına daha fazla iş yükü ve sorumluluk yüklemektedir.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının uygulanmasıyla finansal raporlara duyulan güven artmakta ve denetim kolaylaşmaktadır.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında yer alan değerlendirme ölçütlerinin piyasa değeri esaslı ve daha ayrıntılı olması, standardı TDMS'ye göre daha karmaşık kılmaktadır.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına göre raporlama yapan işletmeler, raporların kalitesindeki artışa bağlı olarak, para ve sermaye piyasalarından daha kolay (ucuz) fon bulabilirler.	()	()	()	()	()
Meslek mensuplarının standartları efektif biçimde öğrenebilmesi ve uygulayabilmesine dair beklentileri (önerileri) bakımından;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının uygulamadaki başarısı için etik değerler ön plana çıkarılmalıdır. (Tahmine dayalı ölçümlerle kişilere yüklediği sorumluluk yönüyle)	()	()	()	()	()
Vergi mevzuatında Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile uyuma gidilmesi, öğrenmedeki ikiliği azaltarak, öğrenme sürecini ve uygulamayı olumlu etkileyecektir.	()	()	()	()	()
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının çevirilerinin yanı sıra içeriğin ve uygulamanın özümsemesine yönelik açık ve anlaşılır yayınlar öğrenme ve uygulama sürecini olumlu etkileyecektir.	()	()	()	()	()
Meslek mensuplarının bir standardı öğrenmelerinde nelerin etkili olduğu hususunda;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Standard(lar)ı öğrenmek istediğimde standardın konusu (içeriği) önemli bir belirleyici olmuştur/olmaktadır.	()	()	()	()	()

Standard(lar) öğrenmek istediğimde standardı öğrenmenin sebep olacağı maliyetler/zahmetler önemli bir belirleyici olmuştur.	()	()	()	()	()
Standard(lar) öğrenmek istediğimde standardı öğrenmenin sağlayacağı faydalar/getiriler önemli bir belirleyici olmuştur.	()	()	()	()	()
Standard(lar) öğrenmek istediğimde standardın kolaylığı (günelik yaşama dair konuları daha çok içermesi) önemli bir belirleyici olmuştur.	()	()	()	()	()
Standard(lar) öğrenmek istediğimde standart metninin açıklığı ve anlaşılabilirliği önemli bir belirleyici olmuştur.	()	()	()	()	()
Meslek mensuplarının standardı öğrenmeye yönelik ilgileri bakımından;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Meslek mensubu olarak standartların teknik altyapısını anlayan, yorumlayan ve bu konularda eğitim veren biri olmak istiyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensubu olarak standartları konusunda teorik bilgi düzeyimin yeterli olduğuna inanıyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensubu olarak bulduğum her fırsatta standartları konu alan eğitimlere ve seminerlere katılıyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensubu olarak standartlara ilişkin örnekleyici ve bilgilendirici kitap, bildiri, makale vb. yayınları yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensubu olarak standartların öğrenilmesine ve uygulamasına yönelik destekleri yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensubu olarak TDMS ile standart setinin uyum içinde olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensubu olarak vergi düzenlemeleri ile standart setinin uyum içinde olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
Meslek mensuplarının standardı öğrenme sürecini nelerin zorlaştırdığı bakımından;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında gerçeğe uygun sunum ve önemlilik ilkeleri doğrultusunda ihtiyaca uygun düzenleme esnekliği öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	()	()	()	()	()
Standart setinin Türkçe'ye çevirisinde kullanılan dil standartların öğrenilmesine yardımcıdır.	()	()	()	()	()
Standartın geleceğe yönelik risk tahminlerinde olduğu gibi, daha matematiksel modelleri benimsemesi standardı öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	()	()	()	()	()
Standart setinin sektör ayrımı gözetmeksizin geliştirilmiş olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	()	()	()	()	()
Bazı standart metinlerinde zaman zaman güncellemeler yapılması ilgili standardı öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	()	()	()	()	()

EK 2: Test İstatistikleri

1. GRUP: Meslek mensuplarının muhasebe ve finansal raporlama standartlarının önemliliği ve gerekliliğine dair görüşlerinin değerlendirilmesi için gerekli istatistikler

Gruplandırma Değişkeni: Cinsiyet

Test İstatistikleri	H1	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10
Mann-Whitney U	312	280	401	300	400	388	366	405	281	391
Wilcoxon W	3162	3130	467	3150	466	454	3216	3255	347	457
Z	-1,414	-1,873	-0,168	-1,570	-0,171	-0,350	-0,656	-0,106	-1,770	-0,298
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,157	0,061	0,867	0,116	0,864	0,726	0,512	0,916	0,077	0,766

Gruplandırma Değişkeni: Öğrenim düzeyleri

Test İstatistikleri	H1	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10
Mann-Whitney U	548	493	561	557	611	540	660	549	653	574
Wilcoxon W	758	703	771	767	2822	2751	2871	2760	863	784
Z	-1,251	-1,872	-1,101	-1,136	-0,530	-1,334	0,000	-1,236	-0,080	-0,926
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,211	0,061	0,271	0,256	0,596	0,182	1,000	0,216	0,936	0,354

Gruplandırma Değişkeni: Yaş

Test İstatistikleri	H1	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10
Chi-Square	1,901	3,081	2,524	5,374	0,811	2,859	0,498	0,074	0,812	6,708
Df	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig. (Kruskal Wallis Test)	0,386	0,214	0,283	0,068	0,667	0,239	0,779	0,964	0,666	0,035

Gruplandırma Değişkeni: Çalışma Modeli

Test İstatistikleri	H1	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10
Mann-Whitney U	303	258	273	157	216	300	345	322	263	335
Wilcoxon W	3306	3261	3276	3160	261	345	3348	367	3266	380
Z	-0,668	-1,365	-1,130	-2,885	-1,955	-0,718	-0,023	-0,377	-1,226	-0,177
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,504	0,172	0,259	0,004	0,051	0,473	0,982	0,706	0,220	0,859

2. GRUP: Meslek mensuplarının standartların efektif biçimde öğrenilebilmesine ve uygulanabilmesine dair beklentileri (önerileri) bakımından görüşlerinin değerlendirilmesi için gerekli istatistikler

Gruplandırma Değişkeni: Cinsiyet

Test İstatistikleri	H11	H12	H13
Mann-Whitney U	328	365	411
Wilcoxon W	394	431	3261
Z	-1,156	-0,686	-0,029
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,248	0,493	0,977

Gruplandırma Değişkeni: Öğrenim düzeyleri

Test İstatistikleri	H11	H12	H13
Mann-Whitney U	615	615	636
Wilcoxon W	825	825	846
Z	-0,492	-0,519	-0,277
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,623	0,603	0,782

Gruplandırma Değişkeni: Yaş

Test İstatistikleri	H11	H12	H13
Chi-Square	2,419	1,906	0,130
Df	2	2	2
Asymp. Sig. (Kruskal Wallis Test)	0,298	0,386	0,937

Gruplandırma Değişkeni: Çalışma Şekli

Test İstatistikleri	H11	H12	H13
Mann-Whitney U	325	284	323
Wilcoxon W	3328	3287	368
Z	-0,321	-0,993	-0,374
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,748	0,321	0,708

3. GRUP: Meslek mensuplarının bir standardı öğrenmelerinde nelerin etkili olduğu bakımından görüşlerinin değerlendirilmesi için gerekli istatistikler

Gruplandırma Değişkeni: Cinsiyet

Test İstatistikleri	H14	H15	H16	H17	H18
Mann-Whitney U	381	367	355	364	390
Wilcoxon W	447	3217	421	3214	3240
Z	-0,426	-0,612	-0,781	-0,661	-0,318
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,670	0,541	0,435	0,509	0,751

Gruplandırma Değişkeni: Öğrenim düzeyleri

Test İstatistikleri	H14	H15	H16	H17	H18
Mann-Whitney U	501	568	564	476	634
Wilcoxon W	711	778	774	686	844
Z	-1,701	-0,973	-1,028	-1,961	-0,296
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,0890	0,3307	0,3040	0,0499	0,7675

Gruplandırma Değişkeni: Yaş

Test İstatistikleri	H14	H15	H16	H17	H18
Chi-Square	0,196	0,048	0,884	4,171	5,292
Df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig. (Kruskal Wallis Test)	0,906	0,976	0,643	0,124	0,071

Gruplandırma Değişkeni: Çalışma Şekli

Test İstatistikleri	H14	H15	H16	H17	H18
Mann-Whitney U	295	329	323	293	286
Wilcoxon W	3298	374	368	338	331
Z	-0,760	-0,254	-0,353	-0,794	-0,939
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,447	0,800	0,724	0,427	0,348

4. GRUP: Meslek mensuplarının standartları öğrenmeye yönelik ilgileri bakımından görüşlerinin değerlendirilmesi için gerekli istatistikler

Gruplandırma Değişkeni: Cinsiyet

Test İstatistikleri	H19	H20	H21	H22	H23	H24	H25
Mann-Whitney U	379	351	336	265	349	276	408
Wilcoxon W	445	417	402	331	415	342	474
Z	-0,457	-0,828	-1,036	-1,984	-0,871	-1,829	-0,067
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,648	0,408	0,300	0,047	0,384	0,067	0,946

Gruplandırma Değişkeni: Öğrenim düzeyleri

Test İstatistikleri	H19	H20	H21	H22	H23	H24	H25
Mann-Whitney U	489	399	507	579	627	587	610
Wilcoxon W	699	609	717	789	2838	2798	2821
Z	-1,816	-2,756	-1,644	-0,864	-0,358	-0,771	-0,532
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,069	0,006	0,100	0,388	0,721	0,441	0,595

Gruplandırma Değişkeni: Yaş

Test İstatistikleri	H19	H20	H21	H22	H23	H24	H25
Chi-Square	0,063	0,506	0,274	4,887	7,274	2,807	0,931
df	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig. (Kruskal Wallis Test)	0,969	0,776	0,872	0,087	0,026	0,246	0,628

Gruplandırma Değişkeni: Çalışma Şekli

Test İstatistikleri	H19	H20	H21	H22	H23	H24	H25
Mann-Whitney U	289	196	201	253	308	174	252
Wilcoxon W	3292	241	246	298	353	219	297
Z	-0,843	-2,200	-2,151	-1,375	-0,583	-2,513	-1,387
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,399	0,028	0,031	0,169	0,560	0,012	0,165

5. GRUP: Meslek mensuplarının standartları öğrenme sürecini nelerin zorlaştırdığına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi için gerekli istatistikler

Gruplandırma Değişkeni: Cinsiyet

Test İstatistikleri	H26	H27	H28	H29	H30
Mann-Whitney U	295	267	395	385	287
Wilcoxon W	361	333	461	3235	353
Z	-1,597	-1,957	-0,235	-0,376	-1,765
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,110	0,050	0,814	0,707	0,078

Gruplandırma Değişkeni: Öğrenim düzeyleri

Test İstatistikleri	H26	H27	H28	H29	H30
Mann-Whitney U	630	552	463	625	601
Wilcoxon W	2841	762	673	835	811
Z	-0,321	-1,154	-2,097	-0,372	-0,659
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,748	0,249	0,036	0,710	0,510

Gruplandırma Değişkeni: Yaş

Test İstatistikleri	H26	H27	H28	H29	H30
Chi-Square	3,636	3,338	2,826	0,349	6,349
Df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig. (Kruskal Wallis Test)	0,162	0,188	0,243	0,840	0,042

Gruplandırma Değişkeni: Çalışma Şekli

Test İstatistikleri	H26	H27	H28	H29	H30
Mann-Whitney U	307	327	313	269	245
Wilcoxon W	352	372	3316	3272	290
Z	-0,591	-0,286	-0,498	-1,136	-1,559
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,555	0,775	0,618	0,256	0,119

